

**Uchwała nr RA/19/VIII/22
z dnia 20 września 2022 r.**

**Okręgowej Rady Aptekarskiej
Dolnośląskiej Izby Aptekarskiej we Wrocławiu**

Na podstawie 29 pkt 1 i 7 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 5 i 9 w zw. z art. 7 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (t.j. Dz. U. 2021, poz. 1850) uchwała się, co następuje:

§ 1

1. Okręgowa Rada Aptekarska DIA we Wrocławiu (zw. dalej: „Radą”) apeluje do przedstawicieli władzy ustawodawczej o wprowadzenie nowelizacji ustawy – Prawo farmaceutyczne w celu uszczelnienia wprowadzonych w 2017 r. przepisów dot. zasad prowadzenia aptek, w szerokim obiegu znanych jako tzw. „apteka dla aptekarza”.
2. Doświadczenia ostatnich pięciu lat obowiązywania tej ustawy pokazują, że jest ona niestosowana lub powszechnie omijana. W rezultacie tego apteki w Polsce są w dalszym ciągu przejmowane przez podmioty, które nie spełniają wymagań do uzyskania lub przeniesienia zezwolenia, w szczególności podmioty reprezentujący obcy kapitał.
3. Powyższe znajduje potwierdzenie nie tylko w ogólnej obserwacji rynku, ale również w podejmowanych na przestrzeni ostatnich kilku lat działaniach Dolnośląskiej Izby Aptekarskiej we Wrocławiu, mających na celu przeciwdziałanie przejmowaniu rynku przez podmioty nieuprawnione.
4. Rezultatem tych działań są wyroki sądowe, które przepisom ustawy – Prawo farmaceutyczne („p.f.”), w brzmieniu nadanym przez tzw. „aptekę dla aptekarza”, nadały określoną wykładnię. Interpretacja wypracowana przez sądy administracyjne sprowadza się do konkluzji, że:
 - przepisy ustawy tzw. „apteki dla aptekarza” nie mają w żadnym zakresie zastosowania do zezwoleń na prowadzenie aptek, wydanych przed 25 czerwca 2017 r.;
 - wymóg tzw. „apteki dla aptekarza” (art. 99 ust. 4 p.f.) oraz antykoncentracyjny (limit 4 aptek, art. 99 ust. 3a p.f.) jest tylko wymogiem do uzyskania zezwolenia, a nie – do prowadzenia działalności w oparciu o udzielone zezwolenie;
 - naruszenie ww. wymogów do prowadzenia apteki (z art. 99 ust. 3a i 4 p.f.) nie może być sankcjonowane w oparciu o przepis, który stanowi, że zezwolenie cofa się gdy „przedsiębiorca przestał spełniać warunki określone przepisami prawa, wymagane do wykonywania działalności gospodarczej określonej w zezwoleniu” (art. 37ap ust. 1 pkt 2 p.f.).
5. Jako Rada wyrażamy przekonanie, że nie takie były intencje ustawodawcy, który w 2017 r. zdecydował się na zmianę zasad prowadzenia aptek. Uważamy, że intencje te były dokładnie odwrotnie.

6. Nigdy dość przypominania, że za wprowadzeniem ustawy tzw. „apteki dla aptekarza” przemawiały istotne racje społeczne, będące odpowiedzią na liczną patologię rynku aptecznego, które zagnieździły się na nim po jego liberalizacji w 2001 r., tj.:
- wywóz leków zagranicę w ramach nielegalnego procederu tzw. „odwróconego łańcucha dystrybucji”;
 - marnotrawienie leków w ramach agresywnych akcji marketingowych organizowanych w aptekach, będących własnością nefarmaceutów, czyli osób niepodlegających odpowiedzialności z tyt. popełnienia przewinienia zawodowego;
 - masowe upadanie polskich aptek indywidualnych;
 - przejmowanie rynku obrotu lekami przez zagraniczny kapitał;
 - niepłacenie w kraju podatków przez zagraniczne sieci apteczne;
 - zagęszczenia rozmieszczenia aptek na terenach miejskich;
 - odcięcie od leków pacjentów z terenów wiejskich;
 - pauperyzacja zawodu farmaceuty skutkująca coraz mniejszym zainteresowaniem studiami na kierunku „farmacja”;
 - naruszanie niezależności zawodowej farmaceutów oraz nieakceptowalne społecznie umniejszanie znaczenia ich roli w systemie ochrony zdrowia;
 - brak określenia jasnej odpowiedzialności za czynności podejmowane w aptece (wobec prowadzenia aptek przez grupy kapitałowe, zbudowane kaskadowo, składające się ze spółek-matek, spółek-córek, spółek-wnuczek itp., nierzadko zlokalizowane w rajach podatkowych);
 - spadek poziomu fachowości aptek;
 - wzrost komercyjnego charakteru prowadzenia aptek kosztem usług *stricte* zdrowotnych;
 - rozprzestrzenianie się niepożądanych powiązań gospodarczych o charakterze kapitałowo-osobowym, niemożliwym do monitorowania i sankcjonowania przez organy Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej.
7. W sposób uprawniony można powiedzieć, że jedynie niewielki wycinek ww. nieprawidłowości udało się wyeliminować, co wynika m.in. z faktycznego niestosowania tej ustawy, a także sposobu jej rozumienia nadanego przez orzecznictwo sądów administracyjnych.
8. Ponadto, ustawa tzw. „apteka dla aptekarza” zakładała również określone cele pozytywne, tj. m.in.:
- wzmocnienie niezależności zawodowej farmaceutów;
 - zwiększenie poziomu usług farmaceutycznych świadczonych w aptekach;
 - zagwarantowanie lepszej dostępności do produktów leczniczych (również dla pacjentów zamieszkałych na terenach wiejskich i mniej zaludnionych);
 - zwiększenie wpływów do budżetu państwa poprzez wyeliminowanie zjawiska wyprowadzania przez zagraniczne sieci apteczne zysków do rajów podatkowych.
9. Pomimo upływu ponad pięciu lat od uchwalenia tzw. „apteki dla aptekarza” zasadnym jest stwierdzenie, że celów tych nie udało się zrealizować, chociaż w żaden sposób nie

straciły one na aktualności. Przyczyn tego należy upatrywać m.in. w nieszczelności wprowadzonych wówczas przepisów.

10. Rada stwierdza, że bez interwencji ustawodawcy niebezpieczny z punktu widzenia społecznego proceder przejmowania rynku aptecznego przez obcy kapitał – w tym również ten, który jest zarejestrowany w rajach podatkowych – w krótkiej perspektywie doprowadzi do całkowitej utraty kontroli państwa nad rynkiem detalicznego obrotu produktami leczniczymi. W dłuższej perspektywie proces ten skutkować będzie zapaścią w systemie zaopatrzenia polskich pacjentów w produkty lecznicze, czego symptomy obserwujemy obecnie.
11. Rada stoi na stanowisku, że ostatnie lata pandemii koronawirusa unaocznili doniosłą rolę farmaceutów – i prowadzonych przez nich aptek – w systemie ochrony zdrowia. W kontekście tego szczególnie sprzeciw budzi sytuacja, w której „w podziękowaniu” za: wykazane wówczas oddanie, udzieloną pomoc pacjentom, a w ostatnim czasie – również współuczestniczenie w procesie szczepień ochronnych – farmaceuci, będący właścicielami aptek, są faktycznie wywłaszczani i eliminowani z rynku przez te podmioty, które przejmują rynek pomimo odwrotnych w tym zakresie założeń ustawodawcy.
12. Rada stanowczo stwierdza, że farmaceuci, będący właścicielami aptek, zasługują na ochronę państwa oraz umożliwienie im funkcjonowania na rynku aptecznym na zasadach uczciwej konkurencji. Z tożsamej ochrony korzystają farmaceuci w wielu innych krajach Unii Europejskiej, np. w Niemczech, we Francji, w Danii, w Hiszpanii, w Austrii, w Chorwacji, w Grecji, w Finlandii, w Luksemburgu, w Słowenii etc.
13. W ocenie Rady niedopuszczalną jest sytuacja, w której ustanowione przez polskiego ustawodawcę ograniczenia w liczbie prowadzonych aptek, a także inne ograniczenia – np. podmiotowe – nie obowiązują sieci aptecznych, w tym również te, które są prowadzone przez zagraniczne grupy kapitałowe. Podobnie niedopuszczalna jest sytuacja, w której naruszenia ww. wymagań w zakresie prowadzenia aptek nie są w jakikolwiek sposób sankcjonowane przez organy państwa i przedstawiciele władz, rozzuchwalając jedynie te podmioty w dalszej kumulacji rynku oraz jego monopolizacji.
14. Tego rodzaju sytuacja rodzi stan nie tylko faktycznej, ale również i prawnej nierówności, czyniąc z farmaceutów, będących właścicielami aptek, *de facto* obywateli drugiej kategorii.
15. W związku z powyższym Rada czuje się w obowiązku zająć stanowisko w ww. kwestii i wezwać do podjęcia odpowiedniej inicjatywy ustawodawczej.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Niniejsza uchwała została podjęta jednomyślnie/większością głosów – za – 16, przeciw – 0, wstrzymujących się – 0, przy udziale 16 członków Okręgowej Rady Aptekarskiej DIA we Wrocławiu.

PREZES

PREZES
Okręgowej Rady Aptekarskiej
DIA we Wrocławiu
mgr farm. Marcin Repelewicz

SEKRETARZ

SEKRETARZ
ORA DIA we Wrocławiu
mgr farm. Katarzyna Kozłowska